

Werken aan toekomstbestendige scholen

INHOUD

- Zo snel kan het gaan
- Digitalisering als kans voor onderwijsvernieuwing
- 'Ik hou van je, juf!'
- Thuisonderwijs werkt goed maar school is leuker
- Zoeken naar wat wel kan in groep 1/2
- Met humor en creativiteit ertegenaan
- Chatten en videobellen met meester
- Volgende meesters en juffen, les via Google Meet, Google Classroom en live chat

Zo snel kan het gaan

Volgens mij was het ergens in december vorig jaar dat er berichten verschenen in de media over een nieuw virus dat slachtoffers maakte in China. Heel naar natuurlijk, maar ver weg, en daardoor geen thema voor ons. Al raakt het je als 'wereldburger' wel dat aan de andere zijde van onze planeet mensen bedreigd worden door een mysterieuze ziekte. Helemaal, wanneer er geen medicijn tegen is.

'Normaal gesproken heeft een onderwijsvernieuwing een doorlooptijd van vier jaar'

Alfred Vos

De nieuwsberichten bleven we volgen, maar dit had geen effect op onze dagelijkse bezigheden. Het virus was immers ver weg en hier hadden we de feestdagen voor de boeg. Maar alle vrolijkheid ten spijt, de berichten over dat onbekende virus bleven komen, ook in 2020. De zorgen namen toe. Het virus had inmiddels een naam en bleek ontsnapt. 'Corona' trok langzaam westwaarts. Niet naar Nederland uiteraard, maar wel richting Europa.

De voorjaarsvakantie naderde. In Nederland was er niets aan de hand. Een deel van ons stond op de latten in Oostenrijk, Frankrijk of Italië en anderen bereidden zich voor op Carnaval. En toen opeens, heel plotseling, was daar het bericht. Live op televisie uitgesproken door de minister van Medische Zorg & Sport zelf. De eerste coronabesmetting in Nederland! Gelukkig slechts bij één patiënt en gelukkig goed te traceren. Contactonderzoek liet zien dat het virus zich niet verder had verspreid.

Ik denk niet dat er op dat moment nog mensen waren die dachten dat corona Nederland zou overslaan. Maar Chinese of Italiaanse toestanden zouden we hier, in ons goed ontwikkelde Nederland, natuurlijk niet krijgen. Twee weken later zaten we met elkaar in een intelligente lockdown. Vanaf 16 maart waren alle scholen dicht en werkte iedereen vanuit huis. Leerlingen kregen onderwijs op afstand en de mensen in de zorg, het onderwijs en andere vitale beroepen werden onze nieuwe helden.

Zo snel kan het dus gaan.

Maar hoe doe je dat, onderwijs op afstand geven? Onder normale omstandigheden maak je daar als onderwijsorganisatie een project van. Je zet een projectgroep op die een projectplan maakt. Je zorgt voor bijpassende financiële middelen. Je maakt een stappenplan en een tijdsplanning. Vervolgens bouw je fase voor fase op, tot je het uiteindelijke doel hebt gerealiseerd.

Gemiddeld duurt een dergelijk project een jaartje of vier. In die periode worden zaken uitgezocht en bezoeken afgelegd in het kader van 'good practice'. We testen, evalueren, stellen bij, testen opnieuw, overleggen om, uiteindelijk, een besluit over een voorgestelde verandering te kunnen nemen. Na vier jaar intensief samenwerken in de projectgroep staan alle neuzen dezelfde kant op en kunnen we overstappen, heel voorzichtig met kleine stapjes tegelijk, naar een nieuwe manier van onderwijs geven. Daar was nu helemaal geen tijd voor...

Want vijftien maart kondigde de minister-president aan, dat de scholen vanaf zestien maart de deuren dienden te sluiten en dat leerlingen onderwijs vanuit huis moesten krijgen. Helemaal geen projectplan dus en al helemaal geen projectgroep. Niets van dat alles! Gewoon snel schakelen; de kinderen lesmateriaal en de Chromebooks meegeven en vanaf 16 of 17 maart lesgeven op afstand.

Zo snel kan het dus gaan.

Waar normaal gesproken vier jaar onderzoek voor nodig is, kan, als het moet, in één dag geregeld worden. En natuurlijk zitten daar veel haken en ogen aan en zijn de kinderziektes aan de orde van de dag. Maar we hebben het wel gedaan, met elkaar. Leerlingen, ouders, leerkrachten, ondersteuners, iedereen heeft zich keihard ingezet om van deze crisis iets moois te maken. Saamhorigheid en de schouders eronder. Evalueren doen we achteraf wel. In deze nieuwsbrief kijken we terug op de afgelopen periode van afstandsonderwijs. Daarmee start de evaluatie met verhalen van leerkrachten, ouders, directeuren, de ICT'er en natuurlijk leerlingen. Want hoe snel het ook allemaal mocht gaan, we doen het nog steeds voor onze leerlingen.

Alfred Vos
Directeur-bestuurder

Digitalisering als kans voor onderwijsvernieuwing

‘Ik ben ongelooflijk trots op wat we in de afgelopen weken samen hebben bereikt. De inzet van collega’s, ieders positieve houding en de bereidheid om in heel korte tijd nieuwe dingen te leren, heeft ertoe geleid dat de kwaliteit van het onderwijs tijdens de lockdown goed is gebleven. En dat we een enorme slag hebben gemaakt op het gebied van digitale geletterdheid.’ Aan het woord is Edwin Winter, bovenschools ICT’er van De Tjongerwerven en zowel leerkracht als ICT-coördinator op De Laweij.

De week van de lockdown

‘Natuurlijk was het even schrikken toen we hoorden dat de scholen voor onbepaalde tijd moesten sluiten. Maar daarna wisten we ook dat we snel met een oplossing moesten komen en dat het antwoord in de digitale hoek zou liggen. We zijn meteen gestart met het maken van een plan van aanpak in kleine kring. Dit plan hebben we uitgezet naar de ICT-coördinatoren op alle scholen, die het weer hebben voorgelegd aan hun collega’s. Gelukkig hebben we een goede organisatiestructuur waardoor iedereen snel geïnformeerd en bij de les was. Het was een wederkerig proces. Ook vanuit de leerkrachten kwamen er ideeën die via de ICT-coördinatoren weer bij mij terecht kwamen. De bereidheid om de schouders eronder te zetten en dit samen voor elkaar te krijgen was enorm groot. Iedereen binnen De Tjongerwerven is gewend om met digitale tools te werken die nodig zijn voor het gebruik van lesmethodes. Maar in deze situatie werd opeens veel meer van collega’s gevraagd dan dat. We hadden eigenlijk maar drie dagen de tijd om onszelf de vaardigheden te leren die nodig zijn om op afstand les te geven en contact te houden met de leerlingen. Dat is gelukt en daar ben ik echt heel trots op.’

Technische hiccups

‘De week waarin we digitaal van start gingen, kregen we, zoals we ook wel hadden verwacht, te maken met technische problemen. Het inloggen lukte bijvoorbeeld niet, of iemand kreeg een appje niet aan de praat. Voor support konden we terecht bij Rolf ICT, een bedrijf dat op het gebied van software verschillende

dingen voor ons regelt. Ook fijn was dat ze daar de servercapaciteit flink hebben verhoogd. Want als opeens in heel Nederland alle scholen op hetzelfde moment digitaal gaan werken, wil er nog wel eens een systeem overbelast raken. De meeste problemen konden we intern oplossen. Na de eerste week begon het te lopen en dat is verder de hele periode zo gebleven.’

Helpdesk voor collega’s

‘De ICT-coördinatoren hadden voortdurend contact met elkaar. We wisselden ideeën uit en we zorgden dat de collega’s steeds goed op de hoogte bleven van waar we mee bezig waren. We hebben een centraal informatiepunt ingericht waar collega’s terecht konden met hun vragen. Bij hardnekkige problemen konden ze mij bellen. Verder heb ik instructiefilmpjes opgenomen met uitleg over de verschillende digitale tools die we zijn gaan gebruiken en de mogelijkheden ervan. Dat scheelde collega’s een hoop uitzoekwerk.’

Uitlenen devices

Uiteraard moesten alle leerlingen de mogelijkheid hebben om digitaal onderwijs te volgen. Leerlingen die niet beschikten over de benodigde apparatuur hielpen we door spullen van school uit te lenen. Ouders konden op de school van hun kind laptops of iPads ophalen. Een gek moment was dat, want normaal gesproken loopt iedereen gewoon naar binnen. Maar nu moesten de ouders buiten blijven en reikten wij de spullen uit, waarbij ouders op anderhalve meter afstand stonden en wij, als collega’s onderling, hier ook op moesten letten. En dat terwijl we, bij wijze van spreken, de vorige dag nog naast elkaar hadden gezeten in

de koffiekamer. Het was een omslachtig gedoe dat ergens ook wel komisch was.'

Goed voorbereid

'Digitalisering als middel om de kwaliteit van onderwijs te verbeteren is één van de manieren waarop we bij De Tjongerwerven het onderwijs willen verbeteren en toekomstbestendig willen maken. Voor de lockdown waren er al stappen in deze richting gezet. In voorgaande jaren is er bijvoorbeeld geïnvesteerd in lesmaterialen en middelen. En voordat de coronapandemie losbarstte, experimenteerden we via G Suite van Google al met online lesgeven. We waren dus al redelijk goed voorbereid en daar hadden we enorm veel voordeel van. We hebben tijdens de lockdown volop gebruik gemaakt van alle digitale middelen die we tot onze beschikking hadden.'

Digitale klas

Leerlingen vanaf groep 4 waren al gewend om te werken op laptops en iPads, dus voor hen was de overgang in die zin niet heel groot. Ze kenden alle apps en programma's omdat ze die ook in de klas al gebruikten. 'De leerlingen van de groepen 1 t/m 3 werken niet digitaal', vertelt Edwin. 'Daar hebben we dus wat anders voor georganiseerd. Deze leerlingen kregen van hun leerkrachten pakketjes met oefenstof waar ze thuis mee aan de slag konden. Verder namen alle leerkrachten videoboodschappen op met uitleg over opdrachten. Na het bekijken van zo'n video konden de leerlingen dan aan de slag. Op deze manier zijn we erin geslaagd om het leerproces op een goede manier op gang te houden. Leerlingen misten natuurlijk wel hun klasgenootjes en vriendjes. Maar ook daar hebben we door de hele organisatie heen een digitale mouw aan kunnen passen door veel met leerlingen te videobellen.'

Videobellen gaat niet vanzelf goed

Op De Laweij konden de leerlingen meerdere keren per week gebruikmaken van een digitaal vragenuurtje. Leerlingen deden daaraan mee omdat ze vragen over de lesstof hadden maar ook omdat ze het leuk vonden om iedereen even te zien.

'Met mijn eigen klas verliep het videobellen eerst nogal chaotisch', lacht Edwin. 'Iedereen praatte door elkaar, wilde op hetzelfde moment wat zeggen of iedereen was juist op hetzelfde moment stil. En achtergrondgeluiden zorgden

voor veel ruis. Leerlingen hadden al snel door dat het anders moest. Ik vond het verbazingwekkend om te zien hoe snel ze een modus wisten te vinden die wel werkte. Gewoon door een paar simpele afspraken te maken zoals: als je bent ingelogd zet je meteen je microfoon uit. Wil je wat zeggen of vragen, dan doe je je hand omhoog. Je krijgt dan vanzelf de beurt. Pas als je iets gaat zeggen, zet je je microfoon aan. Dat werkte prima.'

'We waren al behoorlijk goed voorbereid op digitaal onderwijs en daar hadden we nu profijt van'

Weekafsluiting

'In mijn eigen klas organiseerde ik iedere vrijdagmiddag een digitale hang out. Alle kinderen konden dan inloggen en dan sloten we de week af op een leuke manier, met flauwe grappen of geinige spelletjes. Bijvoorbeeld de wc-rol challenge, waarbij de opdracht was: haal zo snel mogelijk een rol wc-papier en laat deze zien. Nou, dan kijk je binnen twintig seconden naar een scherm vol wc-rollen.'

Bucket list

'Toen ik anderhalf jaar geleden begon als bovenschools ICT-coördinator maakte ik een lijstje met doelen die ik, op termijn, hoopte te realiseren op het gebied van digitale geletterdheid. Als ik nu dat lijstje bekijk, kan ik bijna overal een vinkje zetten. De afgelopen weken betekenden een ongekende versnelling van de ontwikkeling van ieders digitale vaardigheden. Ik hoop dat, als we teruggaan naar normale schooldagen, we digitalisering onderdeel kunnen maken van de dagelijkse gang van zaken. Dat we de middelen die we hebben en de vaardigheden die we hebben ontwikkeld, gebruiken om ons onderwijs te vernieuwen.'

School zonder muren

'Als ik terugkijk op de lockdown valt me op dat we in die periode beter hebben samengewerkt dan ooit. En dat terwijl we het moesten doen met contact op afstand. We hadden allemaal

dezelfde focus en hetzelfde doel: we gaan kwalitatief goed digitaal onderwijs voor elkaar krijgen voor al onze leerlingen. Wat ik ook mooi vond was dat we opereerden als één organisatie. Het was alsof de muren tussen alle scholen verdwenen en we met elkaar één grote school waren. Dat is waar we normaal gesproken naar streven, maar nu voelde het ook echt zo. Dat vond ik een heel bijzondere ervaring.' ●

'Ik hou van je, juf!'

'Toen in maart bekend werd dat de scholen moesten sluiten had ik een dubbel gevoel', zegt Marijke ten Hoor- Hut, leerkracht en moeder van drie kinderen waarvan twee op De Laweij, de school waar ze zelf ook werkt. 'Als moeder was ik blij dat dit besluit genomen werd. Je wilt je kinderen immers veilig houden. Als leerkracht voelde ik angst. Je hebt geen idee wat er mogelijk op je afkomt en hoe je daarmee om moet gaan. Maar iedereen zit ermee en samen kom je een heel eind. Terugkijkend op de afgelopen periode ben ik vooral trots op hoe snel we de omslag naar digitaal onderwijs hebben weten te maken.'

Opgang kinderen

'Zelf ben ik maar kort thuis geweest. In de eerste week na de lockdown was ik alweer op school om kinderen van ouders in vitale beroepen op te vangen. Dat leidde meteen tot een gekke situatie, want ik had de eerste dag maar één leerling in de klas, terwijl er normaal dertig kinderen in de groep zitten. Moet je voorstellen, kom je als kleuter op school, heb je

het hele lokaal, al het speelgoed én de juf, helemaal voor jezelf! Daar hebben we natuurlijk wel even aandacht aan besteed. Samen met deze leerling heb ik een verslag gemaakt van de dag: samen in de kring, samen buiten op de schommel, samen met de Duplo...'

Run op lespakketten kleuters

'Voor beide kleutergroepen maakte ik in de eerste week pakketjes met werk waar kleuters thuis mee aan de slag konden. We lieten de ouders via de mail weten wanneer ze deze pakketjes konden ophalen. We hadden toen zestig kleuters op school en ik had ingeschat dat ongeveer twintig ouders een pakketje zouden komen halen. Die stonden dus keurig klaar. Maar ik had mij vergist! Zeker vijfenveertig ouders kwamen langs. Ik heb die dag als een malle staan kopiëren. Maar met plezier, want het was heel fijn om de betrokkenheid van de ouders te voelen.'

De Laweij bezorgservice

'Een tweede serie lespakketten hebben we zelf rondgebracht. Hiervoor maakte ik vier fietsroutes door Haulerwijk, waarbij ik de adressen van de leerlingen van groep 1 t/m 3 op een logische manier aan elkaar knoopte. Vervolgens hebben we de routes verdeeld over onze directrice Dineke, de zonen van een collega en mijzelf. Met fietsen vol plastic-tassen gingen we op pad. Misschien wat omslachtig maar wel ludiek. Het ging om negentig leerlingen en door het werk bij de leerlingen thuis af te leveren hoefden de ouders zelf niet op pad. Dat scheelde een heleboel verplaatsingen.'

Digitale opties voor thuis

'Die pakketjes met werk raakten natuurlijk een keer uitgeput, dus om de kleuters thuis aan de gang te houden deelden we via de mail met ouders heel veel lesideeën waarvan wij vonden dat ze geschikt waren voor thuisonderwijs aan kleuters. Vervolgens was het aan de ouders om er ook iets mee te doen. We hebben het idee dat dit goed werd opgepakt. Verder konden de kleuters aan de slag met Ssula en onze muziekmethode, als ze dit wilden.'

De dagen van de week

'Samen met de pleinjuffen heb ik ook nog een filmpje gemaakt. Ik wilde dat de kinderen de dagen van de week zouden blijven oefenen. Daar hebben we een ritueel voor dat we iedere

ochtend herhalen in de kring. Dat ritueel heb ik opgenomen waarbij de pleinjuffen de leerlingen speelden. Het werd een grappig filmpje dat ik heb gedeeld met de ouders zodat de kinderen het thuis konden bekijken. Zowel van ouders als kinderen kwamen er hele leuke reacties.'

Ode aan de moeders

'Moederdag schoot er uiteraard bij in. Normaal gesproken maken de kleuters dan een cadeautje op school, maar dat ging nu niet. Toch wilde ik de moeders in het zonnetje zetten. Dus heb ik van alle moeders de voornaam opgezocht. Vervolgens heb ik een filmpje gemaakt met een ode aan alle moeders, waarin ik al hun voornamen heb verwerkt. Zo kregen ze toch iets.'

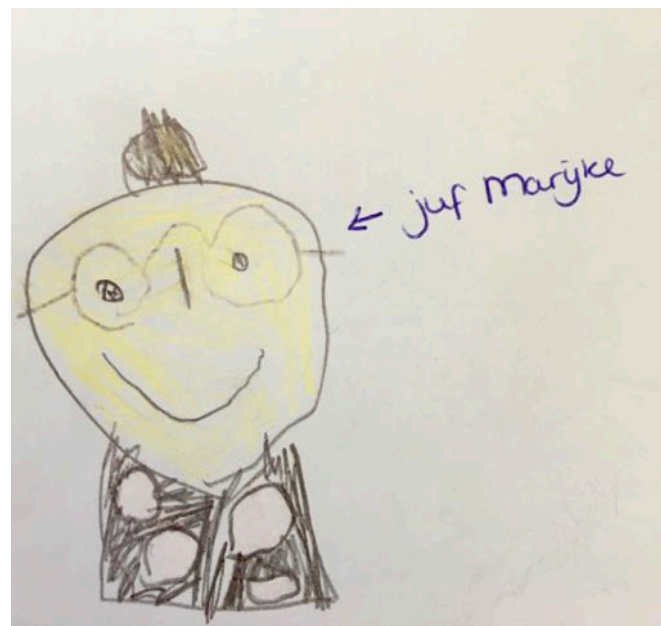
'Kleuters steken hun emoties niet onder stoelen of banken. Wat ze denken flappen ze eruit'

Begrip van ouders

'Nu we weer naar school gaan, horen we van veel ouders dat ze beter begrijpen waar wij dagelijks in de klas mee bezig zijn. Sommige ouders vragen zich af hoe wij erin slagen kinderen bij de les te houden nu ze zelf hebben ervaren hoe kort de spanningsboog kan zijn. De bedankjes die we krijgen voor ons werk zijn hartverwarmend. Ik kreeg bijvoorbeeld een cadeautje van een van de moeders van mijn klas. Een doosje chocola en een bedankbriefje waarin ze schreef dat ze heel blij was geweest met alle lesteps en alle hulp vanuit school tijdens de lockdown. Haar dochter had een tekening van mij gemaakt omdat ze me had gemist. Heel lief. De chocolaatjes heb ik trouwens niet geproefd, die hebben mijn dochters stiekem opgegeten.'

Fijn om weer naar school te gaan

'Ik vind het fijn om weer leerlingen in de klas te hebben. En de kinderen vinden het heerlijk om weer naar school te gaan. Het leuke van kleuters is dat ze hun emoties niet onder stoelen of banken steken. Op de eerste dag na

de lockdown komt er een kleuter naar me toe rennen die spontaan roept: Ik hou van je juf! Dat is toch onbetaalbaar?' •

Thuisonderwijs werkt goed maar school is leuker

Thuisonderwijs heeft leuke en minder leuke kanten. Danny Swart, leerling uit groep 6 van SWS De Nijewier vindt de nadelen groter dan de voordelen. 'Het voordeel van thuisonderwijs is dat je meer vrije tijd hebt. Maar wat heb je daaraan als je je vriendjes niet kunt zien?' Danny is daarom blij dat hij weer naar school kan.

Zonder vriendjes

'Toen ik hoorde dat de scholen moesten sluiten dacht ik: oh poep! Alles gaat dicht. Toen dacht ik: ik ben nu heel lang vrij, maar dat was niet zo. Ik moest gewoon naar school, maar dan thuis. Ik miste mijn vriendjes. Een van mijn beste vrienden heb ik nu al negen weken niet gezien. Ook nu we weer halve dagen naar school gaan zie ik hem niet omdat hij in de ochtendgroep zit en ik in de middaggroep.'

Digitaal in de klas

'Thuisonderwijs was een goede oplossing, het kon even niet anders', zegt Danny. 'Maar op school zijn, is leuker. Als je thuis werkt kun je niet kletsen met vriendjes. Dat kan op school wel. Daarom ga ik liever naar school. De juf

zorgde er wel voor dat we elkaar via de computer konden ontmoeten. Daarvoor gebruikten we Google Meet. Dan was de hele klas ingelogd en kregen we uitleg. In het begin was dat een beetje rommelig. Iedereen praatte bijvoorbeeld tegelijk. Of er was heel veel achtergrondgeluid. Toen hebben we afspraken gemaakt. Je microfoon moest bijvoorbeeld uit. En als je de beurt wilde, moest je je hand opsteken. Eigenlijk net als anders. Soms hadden we ook één-op-één gesprekken met de juf. Dan kon je vragen stellen over het huiswerk.'

Andere dingen doen

'Behalve dat ik niet naar school kon, kon ik ook niet meer naar acrogym omdat dit binnen is en alle sporthallen moesten sluiten. Je doet acrogym in duo's en dat mocht ook niet meer. Ik ben andere dingen gaan doen. Met mijn broer ging ik vaak trampolinevoetballen en ik ben meer gaan tekenen. Verder ben ik begonnen aan een diamond painting. Dat is met kleine gekleurde steentjes die je moet opplakken, maar daar heb ik niet genoeg geduld voor.'

Blij dat de school weer open is

'Ik ben blij dat we weer naar school kunnen. De eerste schooldag was niet heel veel anders dan normaal. We gingen langer in de kring zodat iedereen kon vertellen. Verder moeten we anderhalve meter afstand houden van de meesters en de juffen en heel vaak handen wassen. De meesters en de juffen doen het super goed. Ze letten goed op dat iedereen zich aan de afspraken houdt en ze maken steeds alles heel goed schoon.

We gaan nu nog halve dagen naar school, 's ochtends een groep en 's middags een groep. Maar vanaf acht juni hoeft dat niet meer. Dan gaan we weer gewoon hele dagen. Dan zie ik gelukkig al mijn vrienden weer.' ●

Zoeken naar wat wel kan in groep 1/2

'Het was zo'n raar afscheid', vertelt Brenda Kamperveen, leerkracht van groep 1/2 van CBS De Adelaar. 'Op donderdag zongen we zoals altijd 'tot maandag, tot maandag', maar door de lockdown kwam dat er dus niet van. De kinderen mochten niet meer naar school en ik mocht ze niet meer lesgeven.'

Je kunt altijd iets doen

'De eerste week was best lastig. Opeens konden de kleuters niet meer gewoon op school werken en spelen, maar moeten ze thuisblijven. Ook mijn man en onze drie pubers moesten verplicht thuisblijven en natuurlijk is ook dat wennen. Daarbij voelde ik ook wel spanning door alles wat er gebeurde en vooral door al het nieuws op tv over het coronavirus.

Maar ik ben ook iemand die overal het beste van wil maken en vooral wil doorpakken. Ik dacht: het is allemaal heel vervelend, maar het is nou eenmaal zo. Wat kan ik mijn kleuters in deze periode wel bieden? Hoe kan ik in contact blijven met de kinderen en de ouders? Het omschakelen van gewoon onderwijs naar thuisonderwijs hebben we als team heel snel opgezet. Ik heb voor de kleuters pakketjes gemaakt met werkbladen, knutselwerkjes en kleurplaten. Dit was bedoeld voor de eerste drie weken. De ouders konden dit op school ophalen, op een afgesproken tijdstip. Daarnaast stuurde ik elke week een weektaak naar de ouders met leuke tips en ideeën waar ze thuis, samen met hun kleuter, mee aan de slag konden.'

Overgang naar digitaal onderwijs

‘In de eerste week van de lockdown werden de ouders per mail door de school geïnformeerd over hoe we het digitaal lesgeven zouden gaan aanpakken.

De ouders van mijn klas heb ik een mail gestuurd met mijn ideeën over hoe ik contact zou kunnen houden met de kinderen. Ik wilde ze graag wekelijks allemaal even zien. Meteen in de tweede week heb ik alle kinderen uit mijn klas gebeld. Dat was heel bijzonder. Sommige kinderen waren heel timide en verlegen. Het is natuurlijk ook wel een beetje gek als je opeens je juf via een videoverbinding op een schermje voor je ziet! Anderen vertelden meteen heel enthousiast allerlei verhalen. Met de ouders heb ik afgesproken dat ik iedere dinsdagochtend even zou videobellen, of op een ander moment als dat beter uit zou komen. Daar werd heel positief op gereageerd. Gedurende de hele periode van de lockdown hebben de ouders meegeholpen om dit belmomentje mogelijk te maken. Dat vond ik super! Het moest bij hun ook allemaal maar in de agenda passen hè?’

Digitale kring

‘Ik vond het ook belangrijk dat de kinderen elkaar konden zien tijdens de lockdown. Dus heb ik aan de ouders voorgesteld om een digitale kring te organiseren. Ook daarvoor had ik hun medewerking nodig, want zij moesten ervoor zorgen dat de kleuters op het juiste moment achter de computer zaten en ingelogd waren op Google Meet. Maar het lukte. Op die manier hebben we een aantal keren in groepjes samen iets gedaan. Ik las dan een verhaaltje voor en we deden wat korte spelletjes. Voor de kleuters was het een hele ervaring om hun klasgenootjes op deze manier te ontmoeten. Ik vond het zelf ook heel bijzonder om op deze manier in contact te komen met de kleuters.’

Knuffelen kan even niet

‘Na de eerste drie weken bleek het allemaal nog langer te gaan duren, dus ik ging door met pakketjes met opdrachten die de kinderen thuis konden doen. Zonder verplichting, alleen bedoeld voor die kinderen die daar ook echt behoefte aan hadden.

Wat ik een pijnlijk moment vond, was toen een vader met zijn zoon zo’n pakketje kwam ophalen en dit jongetje spontaan naar me torende om me een knuffel te geven. Normaal

gesproken knuffel ik heel veel met de kinderen. Maar nu mocht het niet en kon ik hem niet terug knuffelen. Het was zo’n lief, oprecht gebaar van hem, ik vond het heel erg dat ik daar niet op dezelfde manier in mee kon gaan.’

Bijzondere momenten

‘Maar er gebeurden ook veel mooie dingen. De een-op-een-momenten met de kinderen op dinsdagochtend waren heel speciaal. Nadat de kleuters aan het fenomeen van ‘videobellen met juf’ gewend waren, ontstonden de mooiste gesprekken. Een van mijn kleuters deed heel ernstig verslag van wat corona is en waarom het belangrijk is om voorzichtig te zijn. Dat had ‘ie dus allemaal opgepikt in zijn omgeving uit gesprekken tussen volwassenen, het journaal en wat broertjes en zusjes erover leerden. Anderen lieten vol enthousiasme tekeningen en knutselwerkjes zien. Ik kreeg digitale rondleidingen door woonkamers, keukens, tuinen en eigen slaapkamers. Eigenlijk kwam ik iedere dinsdag even digitaal op huisbezoek!

Zwanenproject

‘Iets anders dat spontaan ontstond en wat ik erg leuk vond was het zwanenproject. Het begon toen ik tijdens een hardlooptocht een zwanennest ontdekte. Ik maakte er een video van die ik deelde met de ouders van mijn klas. Ik vermeldde de locatie, zodat de kleuters ook zelf konden gaan kijken. Nou dat deden ze massaal! Het zwanennest werd een gedeeld project. Alle kinderen wilden er kijken. Ze stuurden foto’s en filmpjes en zo hebben we met elkaar het zwanenpaartje gevolgd. De eieren zijn inmiddels uitgekomen. Ik wil heel graag met de hele klas naar het nest om naar de jonge zwanen te kijken. Hopelijk kan dat als we straks de klas weer compleet hebben.’

'Bewaar alle knuffels die je wilt geven in een doosje'

Zelfstandig, lief en behulpzaam

'Nu we weer naar school gaan merk ik hoe zelfstandig mijn leerlingen zijn. Volgens de veiligheidsregels mag ik ze niet helpen met veters, ritsen, knopen, bekers, bakjes, bananen en soortgelijke dingen. Maar dat hoeft ook helemaal niet. Ze kunnen het allemaal zelf en ze helpen elkaar heel goed! Nu ik zie hoe ze deze klusjes zelf oppakken, en hoe lief en behulpzaam ze zijn naar elkaar, denk ik: dit wil ik vasthouden. Ook na de coronaperiode zal ik deze zelfstandigheid blijven bevorderen, want ze hebben bewezen dat ze dat zelf goed kunnen. De kinderen vertellen wel elke dag dat ze me zo graag weer willen knuffelen. Ik zeg dan: stop alle knuffels die je wilt geven in een doosje en als het weer mag, dan maken we het doosje open en kunnen we heel veel knuffelen!'●

Met humor en creativiteit ertegenaan

'Toen op zondag 15 maart in een persconferentie bekend werd gemaakt dat de scholen moesten sluiten, had mijn team nog diezelfde dag contact over hoe we ons onderwijs digitaal zouden kunnen voortzetten, vertelt Albertha Hoekstra, directeur van SWS De Nijewier in Tjalleberd. Maandagochtend zat ik met de directeuren van de andere scholen digitaal in overleg, terwijl mijn leerkrachten alles al in het inrichten waren om digitaal van start te kunnen. Op maandagochtend waren alle inlogcodes voor leerlingen aangemaakt en hadden de ouders alle lesmaterialen en middelen zoals Chromebooks opgehaald. De volgende dag al konden we los.'

Iedere dag samen beginnen met de groepsapp

'Natuurlijk wisten we niet meteen hoe we het wilden aanpakken', zegt Albertha. 'Het is iets waar je ingroeit door het gewoon te gaan doen. Wij hebben geprobeerd om een normale lesdag

zoveel mogelijk te digitaliseren, ook voor ons. Voor de lockdown zagen we elkaar 's ochtends in de koffiekamer. Nu startten we samen de dag op met een digitaal teammoment via de groepsapp.'

Starten met een vlog

'Een ding stond vast, we wilden zo veel mogelijk persoonlijk contact met de leerlingen. Daarom begon voor hen iedere dag met een vlog van hun leerkracht. In deze filmpjes werd het werk besproken waar de leerlingen gedurende die dag mee aan de slag zouden gaan. Ik heb nu een team van volleerde vloggers', lacht Albertha. 'Het is heel leuk om de ontwikkeling te zien. De vlogs werden steeds beter!'

Aansluitend organiseerden de leerkrachten iedere dag voor de kinderen momenten dat ze contact met elkaar konden hebben. Daarvoor gebruikten ze Google Classroom, Google Meet of Microsoft Teams. Soms waren die contactmomenten bedoeld voor de hele klas, bijvoorbeeld als er uitleg werd gegeven over de lesstof, maar er waren ook regelmatig één-op-één momenten met de kinderen. Communicatie over het schoolwerk met ouders verliep via Parro. 'Dat is een app waar ouders al bekend mee waren omdat we die normaal gesproken ook gebruiken om informatie met ouders te delen', vertelt Albertha.

Meneer andersom en verjaardagsvlogs

'Er kwam in deze periode enorm veel creativiteit los bij mijn leerkrachten. Ik heb een jong, enthousiast team dat enorm goed is in het werken met digitale middelen. Bovendien hebben ze ook veel humor. Eén van de kleuterleerkrachten heeft een filmpje gemaakt van 'meneer andersom.' Dat was haar man die

verkleed door het huis liep en alles andersom deed. Ook had hij veel kleren 'andersom' aan. De kleuters moesten dan zeggen wat ze in het filmpje hadden gezien dat andersom was. Voor alle kleuters die in de periode van de lock down jarig waren hebben de kleuterleerkrachten een filmpje gemaakt. Zo wisten ze de dag voor kleuters extra bijzonder te maken. Of de leerkracht van groep acht', grijnst Albertha, 'die iedere ochtend een vlog stuurde waarin ze keurig verzorgd achter de camera zat. Behalve de laatste ochtend. Toen kwam ze in beeld met warrig haar en in een badjas. De kinderen vonden dat hilarisch. Zo hadden ze hun juf nog nooit gezien!'

Aangepaste Koningsspelen

'Ook de Koningsspelen hebben we laten doorgaan, maar dan in aangepaste versie. We hebben verschillende sporten van de Olympische spelen onderling verdeeld en iedere leerkracht heeft bij een bepaalde sport een opdracht bedacht en daar een filmpje van gemaakt. Al die fragmenten hebben we samengevoegd tot één filmpje en dit gedeeld met de kinderen. We hebben ze uitgedaagd om de opdrachten thuis ook te doen. Een aantal ouders sloeg de handen ineen. Samen hebben zij op de dag van de Koningsspelen, op een groot grasveld, voor de kinderen verschillende opdrachten uitgezet. Zo konden de kinderen, in kleine groepjes, toch meedoen aan de Koningsspelen.'

Overgang naar 'normaal'

'Gelukkig mogen we nu weer 'gewoon' aan het werk', zegt Albertha. 'Wij zijn gestart met halve schooldagen voor alle kinderen. Dat is niet volgens het plan van de overheid (die adviseerde om de dag een hele dag naar school), maar wij vonden het belangrijk om alle kinderen iedere dag te zien. We werken nu met ochtend- en middaggroepen die elk drie uur per dag les krijgen. Voor het team betekent dit voor de periode tot acht juni langere werkdagen maar omdat dit te overzien is, vond gelukkig niemand dat een probleem. Met de BSO in het dorp hebben we goede afspraken kunnen maken over de opvang, waardoor er voor ouders geen extra gedoe is ontstaan. Nu zitten we met z'n allen weer in een ritme en dat is voor iedereen prettig.'

Fysieke nabijheid is groot gemis

'In de afgelopen periode was er ondanks de afstand veel verbinding tussen de leerkrachten en tussen leerkrachten, ouders en leerlingen. Toch heb ik de fysieke nabijheid van iedereen ervaren als een groot gemis. Je kunt veel overleggen en afspreken in een digitale setting, maar het is toch het fijnst om met elkaar aan tafel te zitten en elkaar echt in de ogen te kunnen kijken.

Tijdens de lockdown hebben we alles op alles gezet om er iets van te maken. Om het voor de kinderen zo leuk en draaglijk mogelijk te laten zijn. Daarvoor hebben we onszelf in heel korte tijd nieuwe dingen moeten leren. Dat dit is gelukt geeft veel vertrouwen. Maar tegelijkertijd hoop ik dat we een dergelijke situatie nooit meer hoeven mee te maken. Want wat we in de afgelopen periode hebben geleerd, staat in geen verhouding tot dat wat we, in diezelfde periode, in maatschappelijk opzicht hebben verloren.' ●

Iedereen thuis aan het werk

Thuisonderwijs, hoe verliep dat? De lesstof werd uitgezocht en klaargezet door de leerkrachten, maar thuis moest er wel het één en ander geregeld worden. Thuisonderwijs vraagt de nodige aanpassingen én aandacht van ouders. Kinderen moeten een werkplek hebben. En als ze iets niet snappen, dan is het gemakkelijker om eerst hulp te vragen bij je vader of moeder en pas als zij het niet weten te chatten met juf of meester. Laure Spriensma en Robert Wierenga vertellen over hun ervaring met thuisonderwijs tijdens de lockdown. Laure heeft twee dochters op SWS De Nijewier, de ene in groep 6 de andere in groep 8. Robert heeft twee zonen. De jongste zit in groep 8 op CBS De Mandebriek, de oudste in 4 vwo.

Lockdown geen verrassing

'De lockdown kwam voor ons niet als een verrassing', zegt Robert. 'We hadden het wel verwacht, gezien de gebeurtenissen in de landen om ons heen. Mijn vrouw en ik vonden het een goed besluit dat de scholen dicht gingen. De jongens aanvankelijk ook, maar daar kwamen ze snel van terug. De oudste dacht dat met de lockdown ook de vakantie was

begonnen. Niet dus', grijnst Robert. 'De jongste miste al snel het contact met vriendjes.'

Samen aan één bureau in het thuishkantoor

'Net als iedereen moesten wij dus ook geloven aan het thuisonderwijs', vertelt Robert verder. 'Ik moet zeggen, ik vond het geen onprettige ervaring. Ik heb een bedrijf aan huis met een ruim kantoor waar je gemakkelijk met vier mensen kunt zitten. Mijn bureau is zelfs zo groot dat 'ie al voor corona, coronaproof was. Iedere ochtend zat ik daar dus met de jongens.' Ook in het gezin van Laure veranderde er niet veel. 'Tot 2019 hadden wij een boerenbedrijf,' vertelt Laure. 'We waren dus eigenlijk altijd al met z'n vieren thuis, in een soort vrijwillige lockdown. Uitstapjes en evenementen, zelfs vakanties waren voor ons niet vanzelfsprekend. Je kunt het bedrijf immers niet zo maar achterlaten. Nu we het bedrijf hebben verkocht werken we nog steeds vanuit huis. Voor de kinderen is dat handig, want er is altijd iemand thuis. Om tijdens de lockdown een dagritme te houden, hebben we wel een planning voor de meiden gemaakt. Zo konden ze zien wanneer ze hun schoolwerk moesten doen en wanneer ze tijd hadden voor andere dingen.'

Digitale school snel op gang

Op CBS De Mandebriek was alles snel op orde. 'Kort na de lockdown stonden er online dag- en weektaken klaar in Google Classroom', vertelt Robert. 'Jayden kon dus precies zien wat 'ie iedere dag moest doen. Samen met hem liep ik dan de dagtaak even door en vervolgens kon hij van start. Met vragen kon hij bij mij of mijn vrouw terecht. Voor hem werkte dat lekker snel, die directe aandacht. Meestal was hij rond elf uur 's ochtends al door het schoolwerk van die

dag heen. En ja, dan duurt de rest van de dag nog lang. Fysiek contact met vriendjes wilden we niet, daar waren we strikt in. Dus bij elkaar spelen was geen optie. Wel waren we wat soepeler in ons 'gamebeleid'. Zo konden de jongens toch met anderen spelen en kletsen, maar dan wel ieder vanuit zijn eigen huis. Verder heeft de leerkracht ook meegedacht over opdrachten om de vrije uren mee te vullen. Ze kwam met leuke challenges waar kinderen meerdere weken aan konden werken. Zo was er een challenge over 'je eigen droomhuis', een opdracht in drie stappen. Stap één was een tekening van een droomhuis. Stap twee was het omzetten van de tekening in een plattegrond. Bij stap drie moest de plattegrond vertaald worden naar een driedimensionaal werkstuk. Best een uitdaging.'

Duidelijke communicatie en instructie

'De communicatie met de school verliep heel erg goed', zegt Laure. 'We wisten precies waar we aan toe waren, waar de leerkrachten achter de schermen aan werkten en wanneer welke informatie beschikbaar zou zijn. Dat was voor iedereen fijn.' De dochters van Laure begonnen iedere dag met een vlog van de leerkracht. 'Dat was een leuke opstarter waar ze veel plezier aan beleefden. Ze kregen dan te horen wat ze die dag aan schoolwerk moesten doen. Nieuwe stof werd uitgelegd middels instructievideo's die de leerkrachten zelf hadden opgenomen. Vervolgens konden ze dan aan de slag. Wanneer ze vragen hadden, kwamen ze bij mij of mijn man, of ze stelden hun vraag via de chat aan de leerkracht. Onze oudste werkte heel zelfstandig. Zij zat op haar kamer en maakte haar schoolwerk samen met een paar vriendinnen. Ze waren dan samen ingelogd op Google Meet of Whatsapp en konden elkaar dus zien op het scherm van hun telefoon. Ze deden individueel hun schoolwerk maar als iemand iets niet begreep, konden ze elkaar snel helpen.'

Thuisonderwijs best gezellig

'Mijn vrouw en ik hebben het thuiswerken en thuisonderwijs als positief ervaren', zegt Robert. 'Ik vond het gezellig want nu zat ik niet alleen in m'n kantoor. Het scheelt natuurlijk dat ik altijd al van uit huis werk en dat we er goed op zijn ingericht. We hebben voldoende ruimte en goede werkplekken. Ik ben met mijn werk heel

flexibel, dus het was voor mij geen probleem om de jongens overdag met hun schoolwerk te helpen. Het werk dat ik daardoor niet kon doen, deed ik dan 's avonds. Mijn vrouw was er dan voor de jongens. Ik realiseer me dat we daarmee in een gelukkige positie zijn. Laatst dacht ik bij mezelf: wat als dit was gebeurd toen wij jong waren? Dan was het toch allemaal een stuk ingewikkelder geweest.'

Inzicht in leergedrag

'Ik heb de lockdown ervaren als een rustige periode waarin ik meer te weten ben gekomen over mijn kinderen', zegt Laure. 'Normaal gesproken krijg je niet alles mee van het leergedrag van je kind omdat dit stuk op school plaatsvindt. Nu ik van dichtbij heb gezien hoe onze meiden leren, weet ik beter waar hun leerpunten zitten. Mijn man en ik vonden het leuk om ze daarin te begeleiden en verder te helpen. Nu de scholen weer zijn begonnen zou ik het fijn vinden als het onderwerp 'leergedrag' ter sprake komt tijdens oudergesprekken. Ik vind het belangrijk om van mijn kinderen te weten *hoe* ze hun schoolwerk aanpakken, wat ze goed doen en op welke punten ze nog kunnen groeien. Dat proces zou ik graag willen blijven volgen.' •

Chatten en videobellen met meester

Tijdens de lockdown kregen de leerlingen van Tjongerwerven gewoon les, maar dan vanuit hun eigen huis, met juf of meester op afstand. Met alle digitale mogelijkheden die er tegenwoordig bestaan, viel daar best een mouw aan te passen. Vooral ook omdat de leerlingen van De Tjongerwerven al gewend zijn om te werken met digitale tools. Hielke Hof, leerling uit groep 8 van basisschool De Laweij vertelt over zijn ervaring met thuisonderwijs.

Opdrachten via Snappet

'Tijdens de lockdown ging school gewoon door', vertelt Hielke. 'Het werk dat we moesten doen, kregen we via Snappet. Dat gebruiken we op school ook, dus hoe dat werkte wist ik al. Op Snappet staan de opdrachten voor taal, spelling, woordenschat, begrijpend lezen en rekenen. Nu was dat wel een beetje anders dan

normaal want op school hebben we hier werkboeken voor. Nu moesten we alle opdrachten digitaal maken. Dat kostte in het begin een beetje meer moeite. In Snappet kun je ook chatten met meester of juf. Als ik iets niet begreep dan kon ik via de chat een vraag stellen. Meestal was dat genoeg om weer verder te kunnen.'

Videobellen via Google Meet

'Twee keer in de week gingen we videobellen met meester', vertelt Hielke. 'Dat had ik wel eens gedaan op mijn telefoon met familie. Maar nog nooit met een hele groep mensen tegelijk. Videobellen met een Chromebook is wel anders dan videobellen op een telefoon. Met de klas gebruikten we Google Meet. De eerste keer kregen we uitleg over hoe Google Meet werkt. Bijvoorbeeld hoe je de camera of het geluid aan- en uitzet. Nu ik het vaak gedaan heb, is het makkelijk. Het videobellen was vooral bedoeld om vragen te stellen over dingen die je, ook na het chatten, nog niet begreep. En we kregen uitleg over nieuwe opdrachten.'

Dictee via een vlog

'Meester had een vlog gemaakt van een woordenschatdictee. Hij had zichzelf gefilmd terwijl hij de woorden en de zinnen oplas. Wij konden dan het filmpje bekijken, de woorden in een documentje typen en naar meester mailen zodat hij het kon nakijken. En het was niet de bedoeling om eerst nog even een spellingscontrole te doen of op Google de juiste spelling op te zoeken', voegt Hielke toe. 'Dat zou spieken zijn.'

Een eigen werkplek

‘Mijn ouders zijn gescheiden, dus ik had twee werkplekken’, vertelt Hielke. ‘Bij mijn moeder zat ik aan de keukentafel, bij mijn vader had ik een kamer waar we met een grote plank en schragen een bureau hebben gemaakt. Verder hoefden we geen bijzondere dingen te regelen voor thuiswerken en thuisonderwijs. Meestal begon iedereen in huis rond negen uur met zijn of haar werk. Mijn moeder werkte ook thuis. Dat ging prima. Als ze moest bellen, was ik heel stil.’

Korte schooldagen

‘Eigenlijk had ik hele korte schooldagen. Met mijn opdrachten was ik ongeveer anderhalf uur per dag bezig. Dan ging ik nog even op m’n telefoon. Daarna lunchen en dan naar een vriendje om te spelen. Gelukkig mocht dat, als we maar met z’n tweeën bleven. Anders had ik me echt enorm verveeld. Meestal gingen we naar het schoolplein om te voetballen.’

Vroeg opstaan

Nu de scholen weer open zijn, wordt het leven weer normaler. ‘Ik moest wel weer wennen aan school’, zegt Hielke. ‘Vooral aan vroeg opstaan. Maar nu is ook dat weer gewoon. Het is fijn om weer met iedereen in de klas te zitten en ook weer opdrachten in groepjes te kunnen doen. We hebben het weer gezellig.’ ●

Vloggende meesters en juffen, les via Google Meet, Google Classroom en live chat

De omschakeling van fysiek naar digitaal onderwijs was plotseling maar volgens Anneke de Vries, leerkracht van groep 7/8, Alex de Jonge, leerkracht van groep 6/7 en Paulien de Jong, leerkracht van groep 6 niet heel ingewikkeld. Zij kijken terug op een periode die voor hen in het teken stond van nieuwe dingen leren en veel uitproberen.

De omschakeling

‘Van de ene op de andere dag gingen we op De Nijewier over van fysiek naar digitaal onderwijs’, vertelt Paulien. ‘Op maandag was ik nog op school om samen met mijn collega’s het

thuisonderwijs te organiseren, de volgende dag werkten we allemaal al vanuit huis. Dat ging heel snel.’

Ook op De Lawey was het thuisonderwijs snel geregeld. ‘Overschakelen was makkelijk’, vertelt Anneke. ‘Alle kinderen hadden al een Chromebook en ze werkten al voor een groot deel digitaal. Bij ons in het team zag niemand een probleem. We zijn gaan werken met Google Classroom. Daar konden we behalve dag- en weektaken ook instructievideo’s, extra oefenstof en materialenlijstjes voor creatieve opdrachten neerzetten.’

‘Op De Nijewier hebben we tijdens de lockdown het ritme van een normale schooldag vastgehouden’, zegt Paulien. ‘Dat hield in dat de kinderen mij tijdens de normale schooluren konden bereiken via de chat of Whatsapp om vragen te stellen.’

Leren door doen

‘Ik had nog nooit een vlog gemaakt’, vertelt Paulien. Maar we hadden afgesproken dat we de kinderen, om de dag, via filmpjes, zouden toespreken om ze een fijne dag te wensen en ze te motiveren om met hun schoolwerk aan de slag te gaan. In het begin voelde dat vloggen nog een beetje ongemakkelijk. Maar na een paar dagen zat ik er helemaal in en vond ik het steeds leuker worden. Toen ben ik het iedere dag gaan doen. Volgens mij gold dit voor al mijn collega’s. De vlogs maakte ik meestal ’s middags in de tuin. ’s Ochtends zette ik het filmpje dan klaar voor de kinderen.’

‘De omschakeling dwong mij om me verder te verdiepen in de mogelijkheden van digitale tools’, zegt Anneke. ‘Voor sommige mensen is dat gesneden koek (wijst naar Alex) maar ik moest er wel even voor gaan zitten. Dat vond ik

vooral heel leuk. Ik ben dingen gaan doen die ik anders nooit deed, zoals het digitaliseren van de weektaken. Wat ik maakte had meteen toegevoegde waarde, dus dat was een hele goede stimulans.’ ‘Ik was altijd al wel bezig met digitale toepassingen in de klas’, vertelt Alex. ‘Maar in de afgelopen weken heb ik me verder verdiept in de mogelijkheden ervan. Ik heb bijvoorbeeld instructiefilmpjes voor de leerlingen gemaakt. Ik probeerde daar steeds verder mee te komen, steeds betere filmpjes te maken. De creativiteit die dat losmaakte vond ik erg leuk. Dat is iets wat ik graag wil vasthouden als we weer normale schooldagen hebben.’

Ouders moesten het ook leren

‘In de eerste weken kregen we vragen van ouders over hoe ze bepaalde onderdelen van de lesstof moesten uitleggen’, vertelt Alex. ‘Sommige ouders gaven aan zelf niet genoeg kennis te hebben over bepaalde onderwerpen om het goed te kunnen uitleggen’. ‘Er waren ook ouders die ons vroegen of ze voor hun kind werk voor drie weken in het voren konden krijgen’, vult Anneke aan. ‘Voor sommige ouders was het erg lastig om thuisonderwijs te combineren met hun werk en daarom wilden ze zoveel mogelijk in één keer uitleggen zodat hun kind een flinke periode vooruit zou kunnen.

Toen hebben we op de rem getrapt en de ouders uitgelegd dat ze niet ons werk erbij hoefden te doen’, gaat Anneke verder. ‘Wij waren immers de hele dag voor leerlingen beschikbaar via de chat. Ouders konden de kinderen dus naar ons doorverwijzen voor alles wat met schoolwerk te maken had.

Thuisonderwijs en thuis werken moest ook voor ouders in balans blijven. Er waren trouwens ouders die meekeken en luisterden tijdens de instructiemomenten. Uit eigen interesse, maar ook omdat ze vervolgens hun kind beter konden helpen.’

‘Bij ons op school was het even uitzoeken waar de leerlingen en hun ouders behoefte aan hadden’, vertelt Paulien. ‘Na de tweede week thuisonderwijs hebben we alle ouders gebeld en gevraagd waar ze tegenaan liepen en hoe we ze zo goed mogelijk konden ondersteunen. Al snel daarna had iedereen een ritme gevonden en liep alles eigenlijk vanzelf.’

Gezellig kletsen is belangrijk

Thuisonderwijs was dus goed te organiseren, maar het onderhouden van sociale contacten was lastiger. ‘De kinderen misten het contact met klasgenootjes en ik miste het contact met de kinderen’, vertelt Paulien. ‘Om daar iets aan te doen organiseerde ik verschillende keren een Google Meet sessie om even gezellig bij te kunnen kletsen. Kinderen konden dan vertellen over wat ze hadden meegemaakt en dingen laten zien. Er was bijvoorbeeld een leerling met een nieuwe hamster. En er was iemand die een ganzenei had uitgebroed en het jonge gansje aan de klas liet zien.’

Ook Alex en Anneke misten de gezellige momenten met de klas. En ook zij organiseerden bijeenkomsten via Google Meet. ‘Wat me opviel was dat de kinderen, los van de Google Meet momenten, tijdens de lessen de chatfunctie gebruikten om me kleine dingetjes te vertellen’, zegt Anneke. ‘Gewoon korte mededelingen over dagelijkse gebeurtenissen. Normaal gesproken zouden ze zulke dingen vertellen tijdens het buitenspelen of in de wandelgangen. De chat was voor de kinderen hiervoor blijkbaar een logisch alternatief.’

Reacties van leerlingen en ouders

Paulien had gedurende de hele periode van thuisonderwijs veel contact met de kinderen en hun ouders, in de eerste weken zelfs extra

intensief. ‘Kinderen én ouders stuurden berichtjes, foto’s en zelfs filmpjes. Mijn verjaardag viel in de eerste week van de lockdown. Toen de postbode kwam wist ik niet wat ik zag. Ik had van alle kinderen een kaartje! Dit was geregeld door een moeder van één van de leerlingen, heel lief. Ik kreeg ook filmpjes van kinderen die voor mij een verjaardagsliedje zongen en verder heel veel lieve foto’s en berichtjes via de mail en Whatsapp. Omdat ik een bovenbouwgroep heb, is het contact met ouders normaal gesproken minder intensief dan bijvoorbeeld bij een kleutergroep. Kinderen komen zelfstandig naar school, dus de ouders zien we in de bovenbouw daardoor minder vaak. Maar tijdens de lockdown hadden we ook in de bovenbouw intensief contact met de ouders. Dat vond ik heel prettig want daardoor kon ik snel voor oplossingen zorgen. Leerlingen die school erg misten belde ik bijvoorbeeld een keertje vaker. En voor leerlingen die snel door hun schoolwerk heen waren, kon ik extra opdrachten klaarzetten. Doordat ik de ouders vaker sprak waren er ook meer momenten waarop we leuke of grappige ervaringen konden delen.’

‘Hang je huiswerk achter het raam, dan komt juf of meester langs om het na te kijken’

Leuke dingen moeten doorgaan

‘Aandacht hebben voor de leuke dingen in een minder leuke periode vonden we belangrijk’, zegt Alex. ‘Dus dan ga je zoeken naar alternatieven om dingen toch voor elkaar te krijgen als het op de ‘normale manier’ niet kan. Over een paar maanden word ik vader en dat had ik graag in de klas aan de kinderen willen vertellen. Maar door de lockdown kon dat niet. Jammer, maar een goed alternatief was een bericht in Google Classroom. Toen de kinderen het bericht hadden ontdekt en gelezen stroomde de felicitaties binnen. Ook van ouders. Dat maakte het toch heel speciaal moment.’

Ook op De Nijewier werden de leuke dingen niet vergeten. ‘Met het team hebben we een alternatieve manier bedacht om Koningsdag te vieren’, vertelt Paulien. ‘We kozen tien sporten en die verdeelden we onder de collega’s. Ieder van ons maakte een instructiefilmpje bij die specifieke sport. Dat hebben we rondgestuurd naar de kinderen zodat ze thuis toch de Koningsspelen konden doen.’ Ook de jaarlijkse 1 aprilgrap stond gewoon op de agenda. ‘We hadden de kinderen verteld dat ze op 1 april hun huiswerk voor het raam mochten hangen en dat meester of juf dan langs zou komen om het werk na te kijken’, lacht Paulien. ‘We dachten dat het zo voor de hand lag dat niemand erin zou trappen, maar op 1 april kreeg ik allemaal foto’s van kinderen die inderdaad hun huiswerk hadden opgehangen. Er was zelfs een leerling die een bosje bloemen bij de voordeur had gelegd. Ik voelde me er wel een beetje schuldig over. Dus ben ik op de fiets gestapt om bij de kinderen langs te gaan. Een ouder heeft daarvan een foto gemaakt en als bewijs naar mijn collega’s geappt, omdat zij op hun beurt niet geloofden dat ik echt bij de kinderen ben langsgegaan.’

Net als na een lange vakantie

‘De eerste dag terug op school voelde als een eerste dag na een lange vakantie’, zegt Anneke. ‘De kinderen hadden even tijd nodig om weer te wennen maar daarna hadden ze elkaar ook veel te vertellen. De eerste dag hebben we dus tijd genomen om bij te kletsen.’ ‘Het werken in halve groepen is wel een beetje gek’, vult Alex aan. ‘In die kleine groepjes wordt ’t al snel té gezellig. Daarom proberen we er goed op te letten dat we het met een halve groep net zo aanpakken als met een hele groep. Dus voor een halve groep gelden

dezelfde regels als voor een hele groep. Wat me opvalt is dat introverte kinderen in een kleine groep meer van zichzelf laten zien. Ze durven meer.'

'Het fijne van een halve groep is dat je meer tijd hebt voor individuele kinderen', zegt Anneke.

'Je kunt ze meer aandacht geven. Maar ik kijk ernaar uit om weer met een hele groep te werken. En de kinderen willen ook graag al hun vriendjes en vriendinnetjes weer zien.'

Laatjespost

Door de lockdown en de halve schooldagen zijn kinderen heel creatief geworden in het vinden van manieren om contact met elkaar te houden.

'Sommige kinderen werkten in een soort studiegroepjes die ze zelf hadden opgezet', vertelt Paulien. 'Ze maakten dan samen hun schoolwerk en hadden contact met elkaar via Whatsapp video of een andere vorm van beeldbellen. En nu ze weer halve dagen naar school gaan, verzinnen ze ook van alles. Ze communiceren bijvoorbeeld met vriendjes door briefjes in elkaars laatjes te doen.'

'Wat ik leuk vind, is dat de halve groepen zorgen voor nieuwe vriendschappen', zegt Alex. 'Kinderen die elkaar eerder niet opzochten doen dat nu wel.'

Gevoel van saamhorigheid

In de periode dat we thuis aan het werk waren merkte ik een groot gevoel voor saamhorigheid tussen ons en de ouders', vertelt Alex. Anneke is het met hem eens. 'Iedereen heeft z'n best gedaan om er iets van te maken. Iedereen had een positieve houding'. 'Het was toch best een hele klus, zowel voor de leerlingen, de ouders als voor ons', zegt Alex. Anneke knikt. 'Het vroeg van iedereen doorzettingsvermogen en flexibiliteit. Maar het is allemaal gelukt. Dat vind ik iets om samen trots op te zijn.' ●

*'De beste leraren laten je zien
waar te kijken, maar vertellen
je niet wat te zien'*

-Omdenken-

Deze nieuwsbrief is gemaakt in opdracht van stichting De Tjongerwerven.

CONTACT

Stichting de Tjongerwerven
Herenweg 27
8435 WN Donkerbroek
Telefoon: 0516 423024 (ma t/m do)
E-mail: cpo@tjongerwerven.nl

TEKST EN REDACTIE

Kim van Steenwijk

VORMGEVING

Kim van Steenwijk

FOTO'S

Pixabay, Pexels, Pauline de Jong, Marijke ten Hoor-hut

Aan deze nieuwsbrief werkten mee:

Alfred Vos, directeur-bestuurder De Tjongerwerven
Albertha Hoekstra, directeur SWS De Nijewier
Danny Swart, leerling groep 6, SWS De Nijewier
Paulien de Jong, leerkracht groep 6, SWS De Nijewier
Alex de Jonge, leerkracht groep 6/7, De Laweij
Anneke de Vries, leerkracht groep 7/8, De Laweij
Marijke Ten Hoor - Hut, leerkracht groep 1/2, De Laweij
Hielke Hof, leerling groep 8, De Laweij
Brenda Kamperveen, leerkracht groep 1/2, CBS De Adelaar
Edwin Winter, ICT'er, De Tjongerwerven
Laure Spriensma, ouder SWS De Nijewier
Robert Wierenga, ouder CBS De Mandebrink